

ΣΕΛΙΔΟΔΕΙΚΤΕΣ

Η «αρχαιολογία» των Χριστουγέννων

Jim Heimann (ed.), *Christmas - vintage holiday graphics*. Σειρά: *Icons*, εκδόσεις Taschen.

Θυμίζει τυμβωρυχία, αλλά έχει τη γοητεία της αυτή η αναδίφηση στο παρελθόν της χριστουγεννιάτικης επικοινωνιακής γλώσσας που φέρνει στο φως ένας μικρός, γεμάτος εικόνα και συμβολισμούς, τόμος των εκδόσεων Taschen. Συγκεντρώνει σχεδόν 180 γραφικές αποτυπώσεις της γιορτινής διάθεσης όπως επέλεξε η γλώσσα των διαφημιστών να διοχετεύσει στην αγορά των ΗΠΑ από το 1900 ως τη δεκαετία του 1960. Συνοπτικά αποτυπώνεται η εξέλιξη των γραφικών τεχνών αλλά και η αισθητική διακύμανση των προτύπων. Εικόνες απόλυτα συμβατικές και γλυκερές, με έμφαση στα προφανή εξωστρεφή γνωρίσματα των Χριστουγέννων, συγκατοικούν με εικόνες της εναλλακτικής και έμμεσης προτροπής σε καταναλωτική εκτόνωση.

Υπάρχουν δηλαδή οι δημοφιλείς ευχετήριες κάρτες των αρχών του 20ού αιώνα με τον Άγιο Βασίλη και την ατμόσφαιρα της οικογενειακής θαλπωρής έως τις διαφημιστικές καταχωρίσεις στο πνεύμα των εορτών μεγάλων καταστημάτων, αυτοκινητοβιομηχανιών και δισκογραφικών εταιρειών. Εξώφυλλα λαϊκών περιοδικών και κατάλογοι αγορών μέσω ταχυδρομείου συμπληρώνουν την κλασική δυτική προσέγγιση στα Χριστούγεννα. Η πανοραμική αυτή εικονογραφία υπογραμμίζει τον κοσμικό χαρακτήρα των Χριστουγέννων της νεότερης εποχής. Απουσιάζουν οι άμεσες αναφορές σε θρησκευτικά σύμβολα, αφού ούτως ή άλλως, παρότι ο Άγιος Βασίλης των Ευρωπαίων είναι έμπνευση με πρότυπο τον Άγιο Νικόλαο, ο «Αμερικανός» Άγιος Βασίλης, όπως τον διέδωσε στις ΗΠΑ ο βαυαρικής καταγωγής Τόμας Ναστ στη δεκαετία του 1860, είναι ένας σχεδόν απόλυτα εκκοσμηκευμένος χαρακτήρας στα όρια των μετέπειτα καρτούν.

Όπως μας λέει ο Steven Heller στον σύντομο πρόλογο του μικρού αυτού βιβλίου, η οικεία σε μας χριστουγεννιάτικη συμβολική εικονογραφία γεννήθηκε στην ανατολική ακτή των ΗΠΑ μετά το 1820, τάση που ενισχύθηκε μετά την έκδοση στην Αγγλία της «Χριστουγεννιάτικης Ιστορίας» του Τσαρλς Ντίκενς το 1843. Αυτή η κλασική ιστορία βοήθησε να διαδοθούν στο συλλογικό υποσυνείδητο οι χριστουγεννιάτικες μεταφορές και των αρχέτυπων συμβόλων. Πέρα από τις ερμηνείες όλης αυτής της κοσμικής έκφρασης των Χριστουγέννων, το βιβλίο αυτό προσφέρει οπτικά ερεθίσματα μέσα από μία ευρύτατη βεντάλια γραφιστικής δεξιοτεχνίας.

Ο τραγουδιστής Πέρι Κόμο σε χριστουγεννιάτικη διαφήμιση.

ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ